

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

(повна назва підрозділу)

Кафедра економічної політики та безпеки

(повна назва кафедри)

Код РНПД
074111

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-
педагогічної роботи НУК

Слободян С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА
INTERNATIONAL ECONOMICS

рівень вищої освіти _____ перший бакалавський
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни _____ обов'язкова
обов'язкова/вибіркова

мова(и) викладання _____ українська
українська/англійська

Миколаїв – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни _____

Міжнародна економіка

(вказується повна назва навчальної дисципліни)

є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі(ей) знань
07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

Спеціальності (ей) 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

освітня програма (ми) Фінанси, банківська справа та страхування

(вказується повна назва освітніх програм)

«26» 08 2022 року. – 16 с.

Розробник(и): Єфімова Г. В., д.е.н., професор НУК, зав. кафедри економічної політики та безпеки.

Проект *робочої* програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

Пашенко О. В., к.е.н., доцент _____

Проект *робочої* програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» розглянуто на засіданні кафедри економічної політики та безпеки

Протокол № 1 від «26» 08 2022 р.

Завідувач кафедри Єфімова Г. В., д.е.н., проф. НУК _____

Проект *робочої* програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» розглянуто Методичною радою факультету економіки моря

Протокол № 1 від «26» 08 2022 р.

Голова к.е.н., доц. Івата В. В. _____

Проект *робочої* програми навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу к.т.н., проф. НУК Лабарткава А. В. _____

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 6 від «29» 08 2022 р.

Голова НМР НУК д.т.н., проф. Трушляков Є. І. _____

© НУК, 2022

© Єфімова Г. В., 2022

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	4
3. Передумови для вивчення дисципліни	4
4. Очікувані результати навчання.....	4
5. Програма навчальної дисципліни.....	5
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	9
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	11
9. Засоби навчання.....	
10. Рекомендовані джерела інформації.....	12

Анотація

Метою вивчення дисципліни «Міжнародна економіка» є формування системи знань з міжнародної економіки, умов, форм, методів і інструментарію забезпечення розвитку міжнародної економічної діяльності. Даний курс спрямований на вивчення студентами сутності і тенденцій інтернаціоналізації економіки, форм, методів економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення і механізмів регулювання; набуття вміння аналізувати й оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів України; отримання компетенції щодо оцінки і прогнозування перспективних і поточних проблем світової економіки, а також практичних навичок застосування отриманих теоретичних знань до прийняття рішень.

Дисципліну «Міжнародна економіка» підготовлено з урахуванням знання студентами базових понять та концепцій, які тісно пов'язані з іншими економічними науками: мікро- і макроекономічними, статистикою, фінансами, банківською справою, математикою тощо. В системі наук місце міжнародної економіки полягає, перш за все, в тому, що як теоретична дисципліна вона є ланцюжком, який поєднує базові курси макро- і мікроекономіки з прикладними аспектами, серед яких виділяються інвестиційна діяльність, страхування, міжнародні валютні та фінансово-кредитні відносини, митне регулювання, фінансовий менеджмент, управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств тощо.

Ключові слова: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний обмін технологіями, міжнародні валютно-фінансові відносини та розрахунки, міжнародна економічна інтеграція.

Abstract

The purpose of studying the discipline «International Economics» is the formation of a knowledge system on the international economy, conditions, forms, methods and tools for ensuring the development of international economic activity. This course is aimed at students studying the essence and trends of the economy internationalization, forms, methods of economic activity, principles and environment of its development, implementation practices and regulatory mechanisms; acquiring the ability to analyze and evaluate global economic phenomena and processes in the context of Ukraine's national interests; obtaining competence in assessing and forecasting prospective and current problems of the world economy, as well as practical skills in applying the acquired theoretical knowledge to decision-making.

The discipline «International Economics» is prepared taking into account students' knowledge of basic concepts and concepts that are closely related to other economic sciences: micro- and macroeconomics, statistics, finance, banking, mathematics, etc. In the system of sciences, the place of international economics lies, first of all, in the fact that, as a theoretical discipline, it is a chain that combines the basic courses of macro- and microeconomics with applied aspects, among which investment activity, insurance, international currency and financial and credit relations stand out, customs regulation, financial management, management of foreign economic activities of enterprises, etc.

Key words: international trade, international movement of capital, international labor migration, international technology exchange, international monetary and financial relations and settlements, international economic integration.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету http://www.nuos.edu.ua/ students/osvita/2226/	Спеціальність <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> (код та найменування) Освітня програма <u>Фінанси, банківська справа та страхування</u> (найменування)	Семестр	
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____ (назва)		5-й	5-й
		Лекцій	
		15 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
Загальна кількість годин <u>90</u>		15 год.	8 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 5-й сем – 2 год.; самостійної роботи: 5-й сем – 2 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		60 год.	72 год.
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- здатність використовувати базові знання і практичні навички в сфері міжнародних фінансових розрахунків.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка

(за винятком навчальних дисциплін I курсу I семестру)

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- використовувати методи міжнародних фінансових розрахунків у фінансовій діяльності підприємств.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти формування та функціонування світових ринків та світової економіки

Тема 1. Інтернаціоналізація економічного розвитку.

Система світової економіки, її елементи. Взаємозв'язок та взаємодія світової економіки та національних економік. Дія закону вартості та його вплив на формування світогосподарських зв'язків. Міжнародний розподіл факторів виробництва, їх мобільність. Поняття інтернаціоналізації господарського життя. Етапи розвитку міжнародної економіки. Нові тенденції та особливості сучасного етапу у розвитку світової економіки. Структура міжнародної економіки.

[2] стор. 14-21

Тема 2. Середовище міжнародної економічної діяльності.

Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація та особливості. Функціональні взаємозв'язки у міжнародній економіці. Дія глобальних факторів, тенденції технологічної революції. Класифікація країн в міжнародній економіці, критерії, принципи та роль окремих країн. Поняття міжнародної конкурентоспроможності країни та критерії оцінки. Оцінка місця України у світовій економіці.

[2] стор. 23-27, [3] стор. 7-11

Тема 3. Міжнародна економічна інтеграція.

Суть, передумови та цілі економічної інтеграції. Етапи економічної інтеграції. Статичні та динамічні ефекти економічної інтеграції. Форми, шляхи та особливості регіональної економічної інтеграції. Регіональні інтеграційні об'єднання. Україна у світових інтеграційних процесах. Перспективи та проблеми світової (глобальної) інтеграції. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.

[2] стор. 27-42

Змістовий модуль 2. Основні тенденції розвитку світових ринків

Тема 4. Сучасна міжнародна торгівля.

Суть та показники міжнародної торгівлі. Форми здійснення експортно-

імпортних та товарообмінних операцій у міжнародній торгівлі. Організація діяльності міжнародних товарних ринків. Особливості міжнародної торгівлі послугами. Зовнішньоторговельна політика: суть та інструменти реалізації. Регулювання торгівлі на національному та міжнародному ринках, роль ВТО.

[1] стор. 35-46, [2] стор. 44-60, [3] стор. 18-22

Тема 5. Міжнародна міграція робочої сили.

Суть та види міжнародної міграції робочої сили. Економічні ефекти міжнародної трудової міграції. Тенденції розвитку міжнародного ринку робочої сили. Позитивні та негативні наслідки міжнародної міграції робочої сили. Регулювання міграційних процесів. Основні риси міграційного законодавства. Особливості формування і розвитку світового ринку праці.

[1] стор. 82-87, [3] стор. 330-334

Тема 6. Міжнародна мобільність капіталу.

Сутність, мотивація і форми міжнародного руху капіталів. Економічні ефекти міжнародної мобільності капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Між-народна технічна допомога. Поняття інвестиційного клімату та його складові. Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні. Проблеми формування фондового ринку України.

[1] стор. 69-74, [2] стор. 80-87, [3] стор. 309-312

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	разом	у тому числі				разом	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6					
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти формування та функціонування світових ринків та світової економіки										
Тема 1. Інтернаціоналізація економічного розвитку	4	2	-	-	2	4	2	-	-	2
Тема 2. Середовище міжнародної економічної діяльності	7	2	2	-	3	7	-	2	-	5
Тема 3. Міжнародна економічна інтеграція	7	2	2	-	3	7	2	2	-	3
Модульний контроль	12	-	2	-	10	12	-	-	-	12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	6	6	-	18	30	4	4	-	22
Змістовий модуль 2. Основні тенденції розвитку світових ринків										
Тема 4. Сучасна міжнародна торгівля	16	3	2	-	11	16	2	2	-	12
Тема 5. Міжнародна міграція робочої сили	16	3	2	-	11	16	2	-	-	14
Тема 6. Міжнародна мобільність капіталу	16	3	3	-	10	16	2	2	-	12
Модульний контроль	12	-	2	-	10	12	-	-	-	12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	9	9	-	42	60	6	4	-	50
<i>Разом</i>	90	15	15	-	60	90	10	8	-	72

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Практична робота № 1 Структура світової економіки	2	2
2.	Практична робота № 2 Оцінка продуктивності країн та регіонів: Індекс глобальної конкурентоспроможності	2	2
3.	Модульна контрольна робота 1	2	-
4.	Практична робота № 3 Світова торгівля	2	2
5.	Практична робота № 4 Світова міграція робочої сили	2	-
6.	Практична робота № 5 Міжнародний рух капіталу	3	2
7.	Модульна контрольна робота 2	2	-
...	<i>Разом</i>	15	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);**
- підготовка до практичних занять (включає виконання аналітичних завдань) – **2-3 год/1 заняття;**
- підготовка до контрольних заходів – **(15-30) год. на 1 захід.**

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
		Денна форма
1.	Підготовка до лекцій (15×0,5 год.)	8
2.	Підготовка до практичних робіт і семінарів (5×2,4 год.)	12
3.	Підготовка до модульного контролю (2×10 год.)	20
4.	Підготовка до екзамену	20
...	<i>Разом</i>	60

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання.

- лекції;
- практичні заняття;
- наочний метод – демонстрація презентацій;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання рефератів);
- відеометод із застосуванням системи GoogleMeet при дистанційному навчанні;
- самостійна робота (розв'язання практичних завдань, написання есе).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

1. На практичних роботах – аналітичні завдання
2. За змістові модулі – тести
2. За весь курс – екзамен у формі тестування

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 80 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **20 балів**. Право здавати заключний екзамен дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Аналітичні завдання	
9-12	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип ситуації і добирає раціональний метод аналізу. Демонструє розуміння комплексного підходу до аналізу ситуації.

	Самостійно робить висновки та демонструє вміння аргументовано відстоювати свою позицію. Звіт відповідає встановленим вимогам.
5-8	Робота виконана самостійно у встановлений термін. Студент проводить аналіз користуючись алгоритмом. Самостійно робить висновки та здатен висловити свою думку. Звіт відповідає встановленим вимогам.
1-4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент проводить аналіз за спрощеним алгоритмом з помилками. Здатен зробити висновки, але не може аргументувати свою думку. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
0	Студент не демонструє вміння аналізувати ситуацію. Не вміє зробити аргументований висновок
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 60 балів (5 робіт по 12 балів)</i>	

Оцінка результатів виконання контрольної роботи (заочна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
26-32	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; визначення ступеню розробленості проблеми дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (процедура, обробка, інтерпретація результатів); використання методів математичної статистики; відповідність висновків меті та завданням дослідження
20-25	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням термінів виконання
13-19	Робота, оформлена за вимогами, які пред'являються до контрольних робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації.
6-12	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
1-5	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до контрольних робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер.

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 20 балів (2 модульні контрольні роботи по 10 тестів по 10 балів)</i>										
Форма контролю						Максимальна кількість балів				
Виконання аналітичних завдань						5×12 балів = 60 балів				
Поточний модульних контроль						2×10 балів = 20 балів				
Разом						80				

Підсумковий контроль (екзамен) у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: 20 балів (20 тестів по 1 балу)</i>										

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Вид роботи	Кількість балів	
			Денна форма	Заочна форма
ЗМ 1	T1		-	-
	T2		12	12
	T3		12	12
ПМК	Тест		10	-
ЗМ 2	T4		12	12
	T5		12	-
	T6		12	12
ПМК	Тест		10	-
Контрольна робота			-	32
Підсумковий контроль	Екзамен		20	20
Сума балів за семестр			100	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Технічні засоби навчання:

- мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова та художня література, нотні партитури тощо);
- платформа GoogleClass.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
2. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І. Рогача. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 616 с.
3. Carbaugh Robert J. International Economics, 15th Edition, 2017, 489p.

Допоміжна література

1. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедєва В. К. та ін. Міжнародна економіка. Підручник. / За ред. А. О. Задої, В. М. Тарасевича. К.: Центр учбової літератури, 2012. 416 с.
2. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 464 с.
3. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І.М. Посохова, П.Г. Перерви, О.Д. Матросова, В.Г. Дюжева, В.О. Матросової. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. 450 с.
4. Kennedy M. Maria John International Economics. Prentice-Hall of India Pvt.Ltd, 2014, 344 p.
5. Milanović B. Global Inequality: A New Approach for the Age of Globalization. Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press, 2016, 320p.
6. Rodrik D. Economics Rules: The Rights and Wrongs of the Dismal Science. W. W. Norton Company, 2016, 272p.
7. Turban, Efraim; Whiteside, Judy; King, David; Outland, Jon (2017) Introduction to Electronic Commerce and Social Commerce. Springer Heidelberg New York Dordrecht London.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Державне агентство України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua/>
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
3. Киевский центр политических исследований и конфликтологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.analitik.org.ua/
4. Концепція сталого розвитку та проблеми функцій сучасних держав [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%85%D1%96%D0%B4_\(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%85%D1%96%D0%B4_(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB)).
5. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/>.

6. African Development Bank. – Access mode : <http://www.afdb.org>.
7. Asian Development Bank. – Access mode : <http://www.adb.org>.
8. Division for Public Administration and Development Management (DPADM). – Access mode : <http://www.unpan.org/dpepa.asp>.
9. European Development Research Network (EUDN) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.eudn.org>.
10. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). – Access mode : <http://www.fao.org/>.
11. Global Development Network [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.gdnet.org>.
12. Human Development Report [Electronic resource]. – Access mode : <http://hdr.undp.org/default.cfm>.
13. Inter-American Development Bank. – Access mode : <http://www.iadb.org>.
14. IMF Dissemination Standards Bulletin Board [Electronic resource]. – Access mode : <http://dsbb.imf.org/Applications/web/dsbbhome>.
15. International Monetary Fund (IMF) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.imf.org>.
16. International Monetary Fund: countries data [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.imf.org/external/index.htm>.
17. OECD: Statistic [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oecd.org/statsportal><http://www.sourceoecd.org/content/html/portal/statistics/statistics.htm?comm=statisti0000&token=00499A737D390911051FC307BE53A1>.
18. OneWorld [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oneworld.net>.
19. Organisation for Economic Cooperation and Development [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.oecd.org>.
20. United Nations [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org>.
21. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). – Access mode : <http://www.unido.org/>.
22. United Nations Online Network in Public Administration and Finance (UNPAN). – Access mode : <http://www.unpan.org>.
23. United Nations Centre for Regional Development. – Access mode : <http://www.uncrd.or.jp>.
24. United Nations Development Programme (UNDP). – Access mode : <http://www.undp.org/>.

25. United Nations Statistics Division. – Access mode :
<http://unstats.un.org/unsd/>.
26. United Nations Conference on Trade and Development [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.unctad.org/>.
27. World Bank. – Access mode : <http://www.worldbank.org>.
28. World Health Organization. – Access mode : <http://www.who.int>.
29. World Bank: Data and Statistics. – Access mode :
<http://www.worldbank.org/data>.
30. World Development Reports (World Bank). – Access mode :
<http://econ.worldbank.org/wdr/>.
31. World Health Organization: health data (WHO) Statistical
32. Information System (WHOSIS) [Electronic resource]. – Access mode :
<http://www3.who.int/whosis/menu.cfm>.